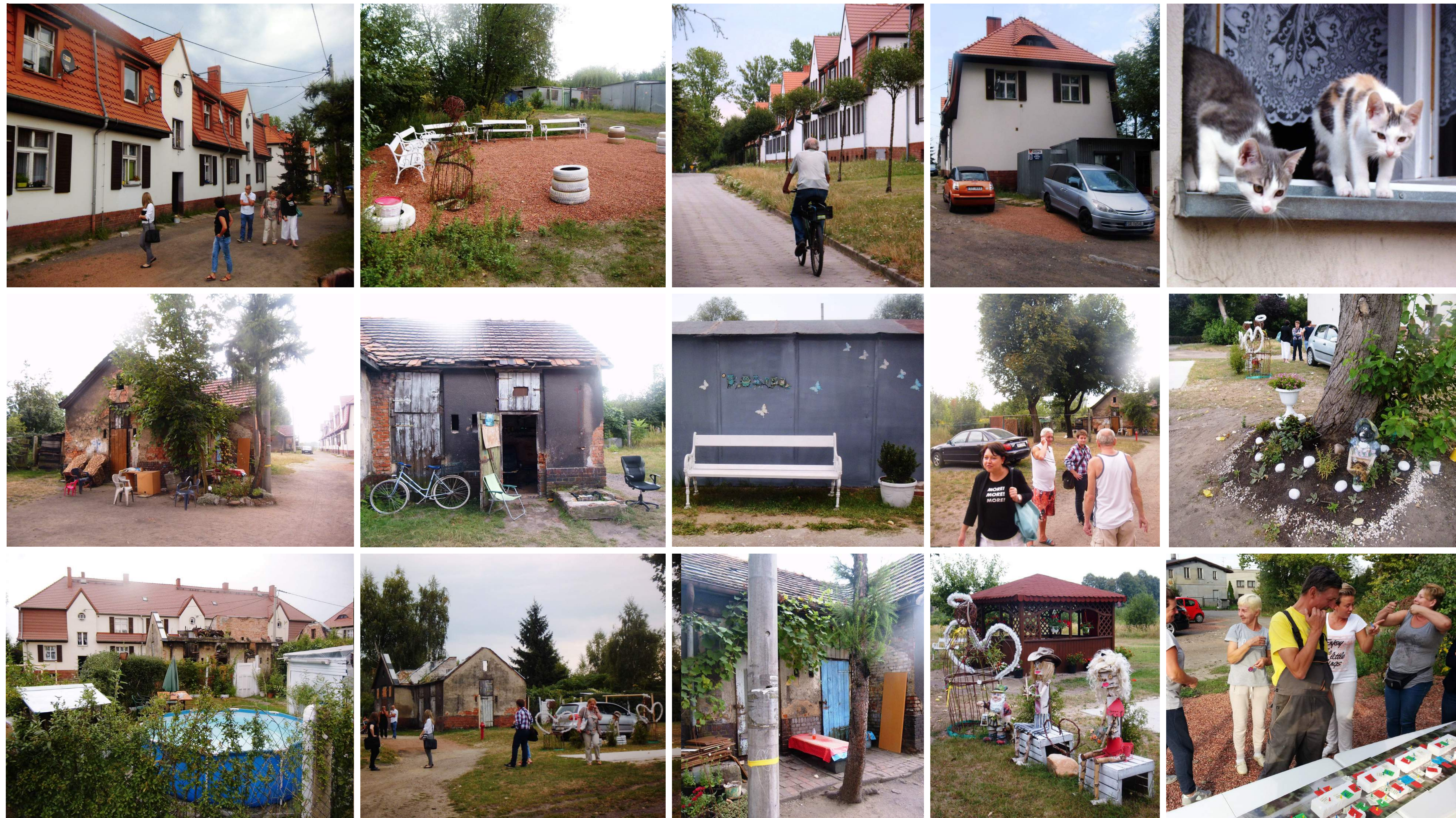
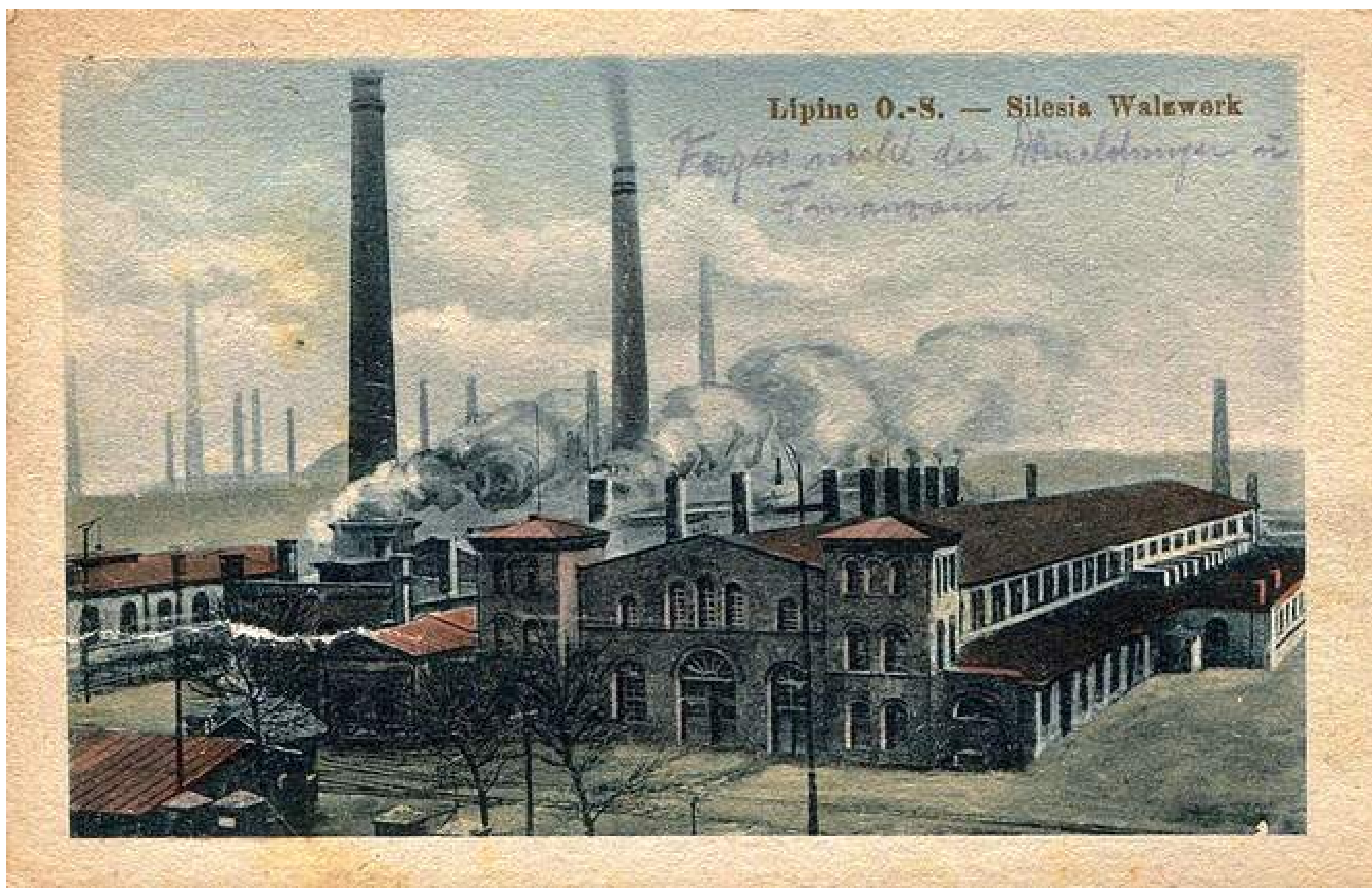


Rybnik Paruszowiec-Piaski



Górny Śląsk od paru stuleci przyciągał do siebie ludzi, podejmujących trud pozyskiwania bogactw, które dawała tu Ziemia. Wśród lasów i pól powstawały osady i osiedla, przeplatane miejscami ciężkiej pracy - wydobywania i produkcji. Życie toczyło się pomiędzy kopalnią lub hutą, a domem w przyfabrycznym osiedlu, wraz z sąsiadami dzielącymi wspólny los. Tego świata już prawie nie ma, pozostały jeszcze nieliczne jego ślady, jak osiedla przyfabryczne dawnej Huty Silesia w Rybniku. Są one świadectwem tradycji tej ziemi - materialnej i duchowej, utrwalonej w budynkach i kulturowych postawach ich mieszkańców. Nie zawsze to doceniamy, poszliśmy dalej, nasz świat wydaje się inny, nowy. Ale tu wrócimy, bo to są źródła naszej tożsamości. Warto je zachować. Warto wesprzeć mieszkańców w ich determinacji do kulturowania tradycji, troski o wspólną przestrzeń, jak to robili ich ojcowie. Lepsze warunki nie powinny przytłaczać formami, które trudno będzie im zaakceptować i używać. Tylko w nielicznych miejscach Śląska zachowała się taka zabudowa, jak tu w Paruszowcu, z budynkami gospodarczymi mieszczącymi komórki na węgiel, a tak naprawdę będącymi miejscem sąsiedzkich spotkań, kształtujących więzi tego jednego miejsca, a większej skali - kulturę całego regionu.



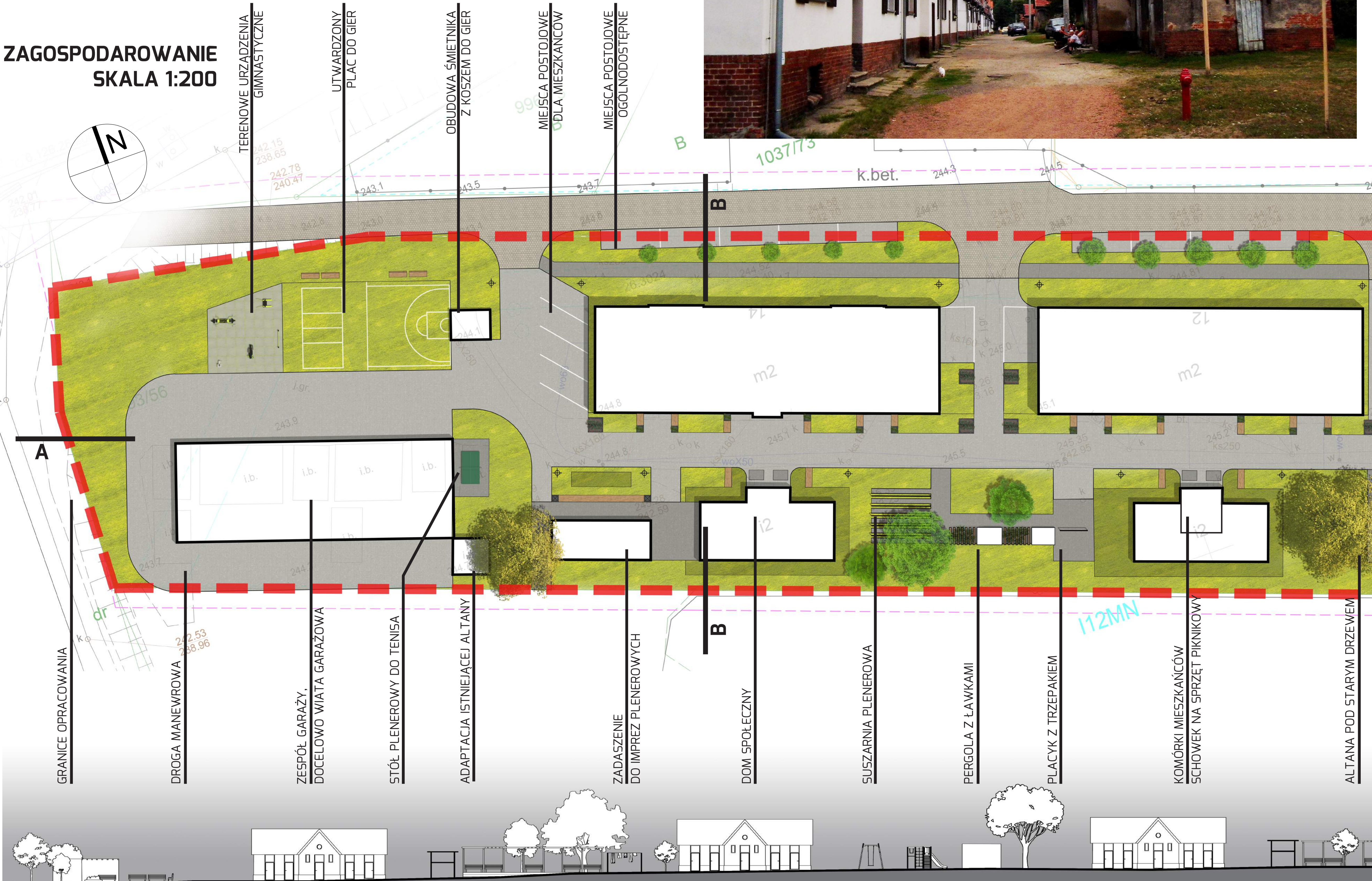
Koncepcja architektoniczno-urbanistyczna części wspólnych terenów mieszkalnych osiedla przy ul. Słonecznej w Rybniku

Obszar opracowania położony jest w Rybniku, w dzielnicy Paruszuwice-Piaski na działce ewidencyjnej o nr 2343/56, obręb Ligota. Na powierzchni 0,83 ha zlokalizowane są tu cztery wielorodzinne budynki mieszkalne, obiekty gospodarcze i garaże. Zabudowa mieszkalna jest dwukondygnacyjna z dachami mansardowymi, w układzie liniowym, zorientowana równolegle do ulicy Słonecznej. Drugą linię zabudowy stanowią budynki gospodarcze. Wszystkie te obiekty wpisane są do rejestru zabytków województwa śląskiego, jako przykład tradycyjnych osiedli robotniczych z ubiegłego wieku. Otoczenie budynków zostało zaniedbane i wymaga uporządkowania, co było przedmiotem niniejszego projektu.

Celem prac projektowych było podniesienie standardu przestrzeni wspólnych terenów, jako realizacja oczekiwań mieszkańców. Ich zagospodarowanie ma wzmocnić poczucie tożsamości miejsca i współodpowiedzialności za jego utrzymanie. Przedmiotem opracowania było zaproponowanie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, ale też sposobu organizacji przestrzeni publicznych oraz rozwiązania przestrzeni społecznych w strefie wewnętrznej zespołu mieszkaniowego. Zgodnie z wymogami konserwatorskimi zaproponowano adaptację trzech budynków gospodarczych, jako zespołu komórek lokatorskich oraz odtworzenie czwartego z nich.



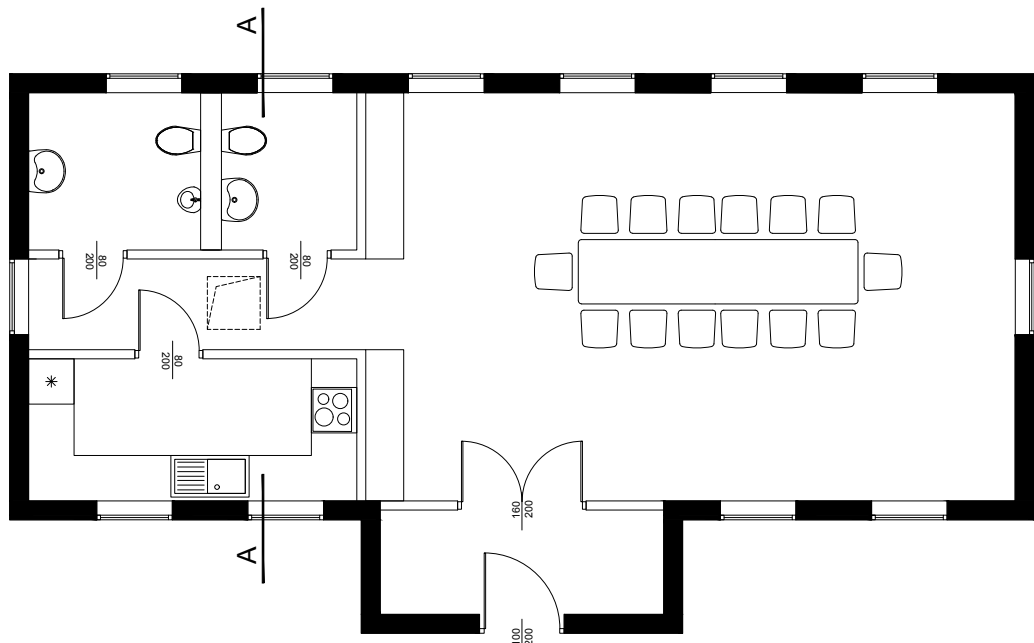
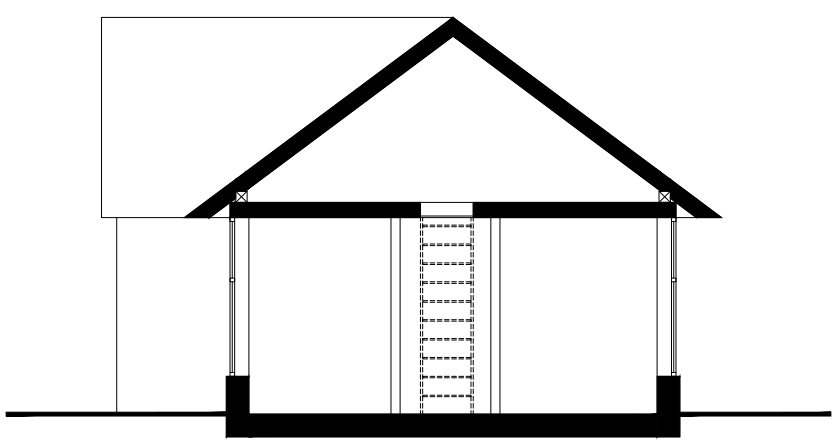
ZAGOSPODAROWANIE SKALA 1:200



PRZEKRÓJ A-A SKALA 1:200



Wyodrębnionym zagadnieniem jest adaptacja i wykorzystanie czterech obiektów gospodarczych. Obecnie trzy z nich wykorzystywane są jako komórki lokatorskie, przede wszystkim dla przechowywania węgla – bowiem osiedle nie jest zaopatrywane w energię ciepłą zdalaczną. Wobec kampanii antysmogowych ten sposób wykorzystania należy uznać za tymczasowy. Nowe funkcje obiektów gospodarczych powinny służyć bardziej współczesnym celom, w tym integracji społecznej. Dlatego adaptację trzech z tych obiektów obejmują wydzieleni części do wspólnego użytkowania w miejsce byłych toalet, obecnie nie zagospodarowanych.

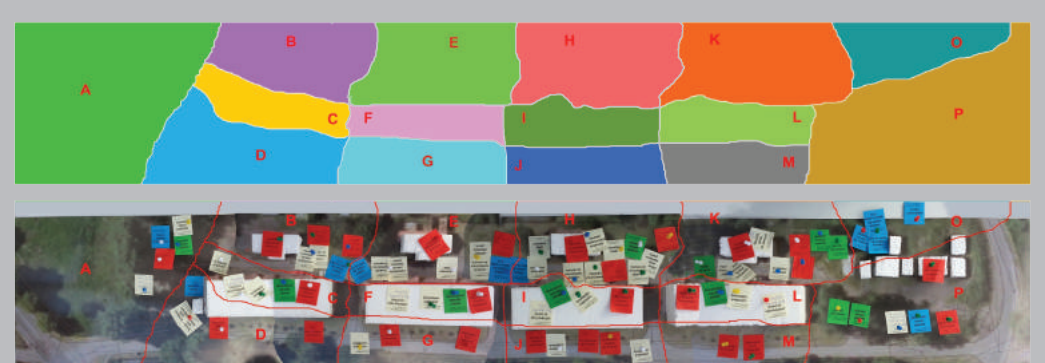


Czwarty z obiektów, obecnie w ruinie, zostanie odbudowany dla realizacji wspólnych potrzeb mieszkańców – jako DOM SPOŁECZNY. Będzie on utrzymywany wspólnym wysiłkiem mieszkańców, a przeznaczony będzie na wspólne potrzeby: miejsce spotkań, punkt opieki nad dziećmi, sala zabaw, miejsce przyjęć. Takie wspólne wykorzystanie obiektów utrwalilo się już na osiedlu przy ul. Słonecznej, mieszkańcy sami stworzyli i utrzymują kilka takich miejsc. Dom społeczny ma już więc odpowiednią podbudowę organizacyjną. Wyposażony będzie w dużą salę wielofunkcyjną, kuchnię i węzeł sanitarny. Na poddaszu będzie miejsce na składowanie ruchomego wyposażenia. W sąsiedztwie sposób zagospodarowania podkreślać ma wyjątkowy charakter i funkcje społeczne obiektu.

Koncepcja architektoniczno-urbanistyczna części wspólnych terenów mieszkalnych osiedla przy ul. Słonecznej w Rybniku



Koncepcja architektoniczno-urbanistyczna opracowywana była metodą wykorzystującą techniki partycypacyjne, włączającą w prace zespołu projektowego mieszkańców oraz innych interesariuszy obszaru pilotażowego. Wykonawca przeprowadził szereg aktywnych form partycypacji z udziałem społeczności lokalnej, na podstawie uzgodnionego z Zamawiającym „planu konsultacji”. Przeprowadzone zostały działania informacyjne oraz 3 spotkania z interesariuszami, dwa z nich na etapie zbierania opinii i wniosków oraz jedno na etapie prezentacji założeń wypracowanej koncepcji. Działania partycypacyjne były realizowane przy wykorzystaniu brytyjskiej metody Planning for Real™, która pomaga lokalnej społeczności zidentyfikować jej potrzeby, dążenia i aspiracje w odniesieniu do otaczającej przestrzeni. Metoda ta zakłada włączenie społeczności lokalnej w proces ustanawiania priorytetów, planowania i realizacji pożądanых przekształceń. Działania nie są przy tym adresowane do jakiegoś enigmatycznego „wykonawcy”, lecz obejmują także deklaracje mieszkańców do aktywnego włączenia się w proces realizacji, według posiadanych możliwości, umiejętności i zasobów.



Dla potrzeb procesu partycypacyjnego obszar opracowania podzielony został na strefy przedstawione na rysunku. Zestawiono go ze zdjęciem makiety terenu, użytej w procesie partycypacyjnym z ułożonymi na niej we wstępnym etapie prac fizykami, zawierającymi sugestie uczestników tego procesu. Dzięki współpracy z mieszkańcami ustalono program użytkowy poszczególnych fragmentów terenu i jego wyposażenie. Zaspokajając ma ono różnorodne potrzeby mieszkańców, minimalizować konflikty wynikające z różnorodnych form użytkowania – ale też stymulować rozwój więzi społecznych wśród sąsiadów.

